

Schloß Schönbrunn

Свечане просторије белетажа

Још у 17. веку су Хабзбурговци на овом месту поседовали летњиковац, који је уништен за време друге опсаде Турака 1683. године. Након победе над Османлијама, цар Леополд I је овластио барокног архитекту Јохана Фишера од Ерлаха (orig. Johann Fischer von Erlach) да изгради ловачки дворац. Николаус Пакаси (orig. Nicolaus Pacassi) је пола века касније по налогу Марије Терезије реновирао и преуређио Шенбрун у стилу рококоа. Она је овде проводила летње месеце са својим дворском свитом, која је бројала преко 1500 особа. Уређење просторија двораца је у великом делу одређивала сама царска породица чиме историја двораца до дана данашњег остаје жива и подсећа на културну животње и свакодневицу Хабзбурговаца. И наследници Марије Терезије су овде оставили своје трагове, пре свега њен прпраунук цар Франц Јосеф, који је рођен у Шенбруну и након 68-годишње владавине ту и преминуо. Када стигнете на први спрат, скрените десно у такозвану собу рибље kosti.

Кроз прозор се види велико царско двориште, које припада Дечјем музеју а у ком посетиоци много тога могу да сазнају о свакодневници на царском двору и да сами нешто испробају.

Кроз отворена врата можете басити поглед на ађутантску собу. Главни задатак ађутанта је био да цару на најбржи могући начин достави све војне информације. Са тим положајем да се наслутити разлог његовог цару близског смештаја.

Соба гарде

Просторија 1

У овој просторији се налазила лична гарда Франца Јосефа, која је стражарила пред улазом у приватни апартман цара. На Вашој десној страни се налази керамичка пећ која је као и све остale пећи у дворцу, грејана на дрво из топловодног ходника који се налазио иза просторија, да се царска породица не би ометала и да се просторије не би прљале. Парно грејање уведено је у 19. веку, које од 1992. године више није у употреби.

Соба за билијар

Просторија 2

Ова просторија је служила као чекаоница за аудијенције код Франца Јосефа, који је давао аудијенције два пута недељно. Сто за билијар, који је припадао деди Францу Јосефу, цару Францу II, је служио за разоноду војсци. На зидовима видите три велике уметничке слике: средња представља прву доделу Ордена Марије Терезије године 1758. Ово одликовање, које је Марија Терезија увела, је први орден за заслуге монархији и једно је од највиших одликовања царске куће. Слике лево и десно подсећају на прославу стогодишњице оснивања ордена. Франц Јосеф је том приликом приредио свечану вечеру у великој галерији двораца и пријем у парку двораца.

Соба од ораховине

Просторија 3

Име ове собе се односи на раскошно тапециране зидове ораховином, који заједно са позлаћеним украсима и конзолама припадају оригиналном рококо намештају из времена Марије Терезије. Лустер потиче из 19. века. Овде је Франц Јосеф примио у аудијенцију. Људи су се обраћали цару у знак захвале за одликовање, у сврху изношења молбе или у случају да су добили царску службу, да му се представе. Франц Јосеф је знао да прими и по стотине људи за само једно преподне, а његово изузетно памћење имена и особа било је познато – никада није заборављао имена за која је једном чуо или лица која је видео. Аудијенције би трајале по пар минута, а завршавале би када цар лагано кимне главом.

Писаћа соба Франца Јосефа

Просторија 4

Франц Јосеф је већ са 18 година ступио на аустријско престоље. Дневно је обављао огроман радни пензум: радни дан би му почињао већ у 5 сати ујутро и цео дан је проводио за радним столом којег видите на Вашој десној страни. Овде је студирао акте, овде му је сервиран доручак и ручак. Његов животни и радни век се дакле углавном одвијао за овим столом.

Цар није полагао много значаја на намештај у својим приватним просторијама. Довољне су му биле приватне, уметничке слике, породичне фотографије и поклони од унука и праунука. На једној од слика видите портрет Франца Јосефа у 33. години, а на другој његову супругу Елизабету, царицу која је под надимком Сиси постала мит.

Спаваћа соба Франца Јосефа

Просторија 5

Царев радни дан је почињао у његовој спаваћој соби и протицао је по строго одређеном временском програму: устајао је већ у 4 сати ујутро и обављао јутарњу тоалету хладном водом, након чега би као строги католик обавио јутарњу молитву на столици коју видите поред кревета. Гвоздени кревет на веома дојмљив начин указује на спартански и једноставни животни стил аустријског монарха.

Цар је у овом кревету преминуо у својој 86. години након 68 година владавине у 1916. години, док је Први светски рат био у пуном јеку. Слика на постољу показује цара на самртој постељи. Цар је током свог живота доживео многе породичне несрете: прва кћерка Софи је умрла у 2. години живота, брата Максимилијана, цара Мексика, погубили су револуционари, након тога следи трагично самоубиство његовог јединог сина Рудолфа и убиство царице Елизабете од стране талијанског анархисте. На излазу из собе, лево иза врата се налази царски нужник. Тај нужник у енглеском стилу је ту угрђен 1899. године за Франца Јосефа. Следеће три мале собе су припадале апартману царице Елизабете.

У кабинету са степеницама кога је користила као писаћу собу, писала је многобројна писма, своје дневнике и песме. Одавде су кружне степенице водиле у приватне одаје царице у приземљу, које су након пропasti Монархије одстрањене.

Соба за тоалету (просторија 8) је царици служила за ногу лепоте.

Елизабета је вредела за једну од најлепших жена свог времена и била је свесна тога. Нега лепоте и бављење спортом, како би одржала своју витку фигуру, су одређивали њен дневни програм. Нега њене до пода дуге косе је захтевала и до неколико часова дневно.

Проласком кроз ову собу дођете до следеће просторије број 9, заједничке спаваће собе Франца Јосефа и Елизабете.

Заједничка спаваћа соба

Просторија 9

Франц Јосеф је 1854. године оженио своју рођаку Елизабету, која је тада имала тек 16 година. У поводу венчања ова просторија је уређена као заједничка спаваћа соба. Франц Јосеф је читав свој живот обожавао своју супругу, а остало је недоречено да ли је та љубав истом мером узвраћена.

Елизабета је од самог почетка одбијала крути живот на двору и развила се у току следећих година у једну независну и самосталну жену. Водила је независан живот, одлазила на дуга путовања и врло ретко пребивала у Бечу. Италијански анархиста Лујићи Лућени (orig. Luigi Luccheni) је у Женеви септембра 1898. године турпијом смртно озледио царицу у њеној 61. години живота.

Царицин салон

Просторија 10

Атмосфера у салону за пријеме царице Елизабете одређују бело-златни рамови за тапете, светле свилене тапете и раскошни намештај. Бројчаник у часовнику пред огледalom је постављен обратно, како би се време моглоочитати и у огледалу.

Пастелни портрети из 18. века захтевају Вашу посебну пажњу. Они представљају децу Марије Терезије а насликан су од стране чувених сликарa као што је женевски сликар Литарт (orig. Liotard), кога је царица много поштовала. Слика лево од пећи показује најмлађу кћерку Марије Терезије, Мари-Антоанет (orig. Marie-Antoinette) у ловачкој одећи. Године 1770. уodata је за каснијег краља Француске Луја XVI, како би се старом ривалству између Бурбона и Хабзбурговаца стало на крај. Погубљена је на гильотини године 1793., у току Француске револуције.

Соба Мари-Антоанете

Просторија 11

Ова просторија је служила за породичне обеде. Породичне вечере су се одвијале по строгом, дворском церемонијалу - трпеза је увек спечено украсана, у средини су се налазиле позлаћене украсне посуде декорисане цвећем, воћем и конфектом. При званичним вечерама служена су француска јела, а за породичне обеде Франц Јосеф је давао предност типичним јелима бечке кухиње као што су бечка шницла, говеђи гулаш, кувана говедина такозвани тафелшици или познате царске мрвице такозвани кајзершмарн. Да би се јела сервирала топла и свежа, транспортована су из кухиње у уграђеним корпама и у непосредној просторији подграђивана на угљу а касније на плинским решоима. Цар је седео на средини трпезе а супротно њему царица, уколико је уопште била присутна. С обзиром на то да је Елизабета врло често гладовала да би одржала своју витку линију, врло ретко је присуствовала заједничким обедима. Породичне вечере су обично почињале у 6 часова увече и састајале су се од 3 до 6 јела.

Сервис на овој оригинално постављеној трпези је позајмица из бивше Ризнице сребра и дворског спеченој посуђу у бечком градском дворцу Хоффбург (orig. Hofburg), где су и дан-данас изложене многе вредности од порцелана и спечена бившег царског домаћинства. Поред личних сервиса царице Елизабете тамо ћете наћи и златни прибор за зубе Марије Терезије и много тога више.

Дечја соба

Просторија 12

Дечја соба је украсена портретима кћерки Марије Терезије. Већина њених 11 кћерки су још као девојчице удате из политичких разлога. Уз сама врата са леве стране видите портрет Марије-Кристине, кћерке миљенице Марије Терезије. Једино њој је било дозвољено да се уда из љубави и то за Алberta од Саске-Тешена (orig. Albert von Sachsen-Teschen), оснивача Албертине.

Одавде можете да видите купатило које је 1917. године уградила задња хабзбуршка царица Цита (orig. Zita). Пред улазом у следећу просторију, можете басити још један поглед у кабинет за доручак. Елизабета Кристина (orig. Elisabeth Christine), мајка Марије Терезије, је својеручно израдила апликационе радове у медаљонима, који красе зидове.

Жути салон

Просторија 14

Са жутим салоном почињу апартмани на баштенској страни двораца. Овде се посебно истичу пастели женевског сликара Литарт, који на изразито реалистичан начин представљају грађанску децу. Они се врло јасно разликују од типично дворских портрета деце Марије Терезије, које можете да видите у следећој просторији. Тамо се налази и портрет Марије Терезије као мађарске краљице од дворског сликара Мартина фан Мејтенса (orig. Martin van Meytens).

Дворана огледала

Просторија 16

Дворана огледала је Марији Терезији служила као просторија за спечаности у породичном кругу, између осталог и за мање концерте. У овој просторији је 1762. године тек шестогодишњи Волфганг Амадеус Моцарт одржао свој први концерт пред царицом. Како пише поносни отац В. А. Моцарта, Волфлер (како му је био надимак - прим. прев.) је након концерта скочио на крило царици, загрлио је и како ред налаже, изљубио.

Роса собе

Просторије 17, 18, 19

Ова соба, као и две следеће, су добиле име по Јозефу Роси (orig. Joseph Rosa), пејзажном сликару. Први пејзаж одмах лево поред врата представља место Хабихтсбург (orig. Habichtsburg) у швајцарском кантону Аргау (orig. Aargau), породично седиште Хабзбурговаца.

Овде видите портрет цара Франца Стефана I. Захваљујући политичким способностима негове супруге Марије Терезије он је у Франкфурту 1745. године изабран и крунисан за цара Светог Римског Царства немачког народа. Док је Марија Терезија владала наследним земљама Хабзбурговаца, Франц Стефан се поред својих царских обавеза пре свега бавио придормним наукама и финансијама. Портрет га приказује са предметима и збирним објектима који треба да одразе негове уметничке, историјске и природно-научне интересе.

Велика и мала галерија

Просторије 21 и 22

Царска породица користила је велику галерију, која уједно представља и средиште двораца, у сврху одржавања балова, пријема и гала-вечера. Велика галерија са својом дужином од 40 метара и ширином од скоро 10 метара пружала је идеалан амбијент за дворске приредбе. Опремљена са кристалним огледалима, позлаћеним штук-декорацијама и плафонским фрескама она је пример општег уметничког дела из доба рококо.

Фреске са хвалоспевом на владарство Марије Терезије и потичују од италијанског сликара Грегорија Гуљелмија (orig. Gregorio Guglielmi). На средњем фреску видите Франца Стефана и Марију Терезију на престолу у окружењу персонифицираних врлина владара као и алегорије Крунских земаља монархије. Две велике изрезбарене и позлаћене лустера била су сваки осветљен са 70 свећа пре него што је у дворцу увеђена електрична енергија у 1

Свечана дворана Просторија 26

За време Марије Терезије у свечаној дворани су се одржавале мање церемонијске свечаности у повод крштења или свадба.

Серија уметничких слика које украшавају ову просторију приказује свадбене свечаности поводом венчања најстаријег сина и престолонаследника Марије Терезије, наиме Јосифа (orig. Joseph) са бурбонском принцезом Изабелом од Парме (orig. Isabella von Parma). Овај циклус слика садржи један од најпознатијих портрета владарке, приказујући је као „прву даму Европе“ у скупоценој хаљини од брабантске керане чипке. Највећа слика са леве стране приказује Изабелину поворку у пратњи 98 кочија - сви присутни гости припадају високом племству Европе а препознатљиви су по породичним грбовима на својим кочијама.

Овде се завршава Империјални обилазак („Империјал тоур“). Обишли сте последњу просторију Вашег обиласка. Захваљујемо се на Вашој посети. Радовало би нас да Вас такође дочекамо у Депоу дворског намештаја. Музеј намештаја Беч (orig. Hofmobiliendepot. Möbel Museum Wien) где се налази велика збирка царског стилског намештаја. На даље Вам препоручујемо да посетите градски дворац Бечки Хофбург са царским апартманима, Сиси-музејом (orig. Sisi-Museum) и Ризницом сребра (orig. Silberkammer). Више информација о тим музејима добићете на шалтеру за информације.

До виђења!

Да би сте наставили са Великим обиласком („Гранд Тоур“) молимо да покажете Вашу улазницу. На десном зиду приказана је свечана трпеза и свечана вечера за дочек гостију у свечаним просторијама градског дворца Хофбурга, а преко пута венчање у цркви реда Светог Августина као и оперска серенада у великој плесној дворани такозваној великој редутној сали (orig. Großer Redoutensaal) у Хофбургу. Уметничке слике се посебно истичу својим детаљним радом што се тиче градње, особа, њихове одеће па и посуђа.

На слици при улазу у следећу просторију приметићете још један детаљ. Дете које видите је мали Моцарт који уопште није присуствовао свадбеним свечаностима, јер је он у години одржавања те свадбе, наиме 1760. године, имао тек четири године и живео је у Салцбургу. Финализација серије слика трајала је неколико година, а Моцарт је у међувремену авансирао у слављеног музичара европског гласа, због чега је накнадно овековечен на овој слици.

Плави кинески салон Просторија 28

Плави кинески салон са својим данашњим изгледом украсен је почетком 19. века ручним декорацијама на папирним тапетама од пириначне сламе које потичу из 18. века.

Налазите се, иначе, на тлу од посебног историјског значаја: у овој просторији одржани су преговори који су довели до тога, да је 11. новембра 1918. године последњи владајући цар Карло I, пранећак Франца Јосефа, приморан да се одрекне права на власт. Дан након тога, проглашена је Република Аустрија и са тим обележен крај шестогодишње владавине Хабзбурговаца. Међутим, Карло није хтео да одустане и од престола тако да је заједно са својом породицом на крају морао да оде у егзил. У 1922. години умро је на португалском острву Мадеји у 35. години живота; његова супруга Цита умрла је 1989. године и као задња аустријска царица сахрањена је у царској гробници (orig. Kaisergruft) у Бечу.

Вје-лак соба Просторија 29

Марија Терезија је након изненадне смрти свог вољеног мужа Франца Стефана у 1765. години Вје-лак собу (orig. Vieux-Laqué) преуређила у спомен собу. Црне лакиране плоче, пореклом из Пекинга, уметнуте су у постојеће зидне облоге од ораховине и украсене позлаћеним оквиром. Након смрти њеног мужа Франца Стефана, Марија Терезија никада више није скинула удовичку одећу. Након њене смрти, у њеном молитвенику пронађена је хартија на којој је она до тачнине забележила сретна времена њеног брака.

За ту спомен собу у налог је дала три уметничке слике: у средини видите Франца I Стефана од сликара Помпеја Батонија (orig. Rompeo Batoni), а од истог уметника је настао и двојни портрет Јосифа II и његовог брата Леополда у Риму 1769. године. Јосиф стоји десно уз сто на коме се налази књига Монтескјеа под насловом *O духу закона* (orig. *Esprit de loi*) која представља једно од ремек дела доба Просвећености а чије су идеје и мишљења прожимала све радње младог цара.

Наполеонова соба Просторија 30

Наполеонова соба треба да подсети на цара Француске који је овде - у некадашњој спаваћој соби Марије Терезије - боравио за време његове две окупације Беча 1805. и 1809. године. Веридбом Наполеона са Маријом Луизом, кћерком цара Франца II/I, унука Марије Терезије, 1810. године обележио се мир између та два моћника. Након Наполеоновог пада, Марија Луиза заједно са својим сином привремено се враћа на Бечки двор. У склопу Бечког конгреса 1814./15. године коначно јој се додељује војводина Парма или под условом да њен син, војвода од Рајхштата (orig. Reichstadt), остане у Бечу. Мали „принц Франци“, како су га звали на двору, по вољи европских сила требао је као Наполеонов син да остане без политичког значаја и да у изолацији одрасте у окриљу свога деде. Следећи породичну традицију, он је као и сви мушки Хабзбурговци изучио занатску струку па је тако на једној од слика и портретисан као мали вртлар: птица на конзоли, шева крунчица, била је његова омиљена животиња. Војвода је умро 1832. године од плућне болести у само 21. години живота; биста га приказује у самртој постељи.

У следећој соби од порцелана (просторија 31) враћамо се опет назад у доба Марије Терезије, која је ову просторију користила као радну собу али као и простор за игру. Изрезбарени и плаво-белом бојом премазани оквирни конструкт, што имитира порцелан, заузима цели простор све до плафона. Њему су додани 213 цртежа од плавог туша који су рађени па и потписани од Франца Јосефа или од неког од деце. Једно од деце, наиме Марија Кристина, приказано је на једном од портретних медаљона. Она је царици нескривено била најомиљенија кћерка и једини се смела удати за човека кога је она волела - војводу Алберта од Саксе-Тешена (orig. Albert von Sachsen-Teschen).

Милијонска соба Просторија 32

Налазите се у једној од најдрагоценјих просторија дворца у такозваној милијонској соби. Свој назив ова соба дугује веома скупоценом зидном поплочењу од доста ретке врсте ружиног дрвета у које су урађене индо-перзијске минијатуре. Те минијатуре, које су од чланова царевске породице исецкане и наново укомпоноване у виду колажа, приказују сцене личног и дворског живота индијских могула у 16. и 17. веку. На обе стране просторије висе кристална огледала која се међусобно рефлектирају и на тај начин побуђују илузију о неограниченом простору.

Гобленски салон Просторија 33

Зидови ове просторије декорисани су бриселском таписеријом из 18. века, као што су и фотеље. Таписерија на зидовима приказују сцене са пијаце и из луке, а на фотељама је приказано свих 12 месеци у години. Следећа просторија је писаћа соба надвојвоткиње Софије (просторија 34) а била је део апартмана од родитеља Франца Јосефа, наиме надвојвode Франца Карла и надвојвоткиње Софије који су овде боравили у току 19. века. Амбициозна мати Софија не само да је енергично и успесно ишла за циљем да њеног сина стави на хабзбуршки престо, него је и била најважнији политички саветник - савременици су надвојвоткињу звали „јединим мушкарцем на Бечком двору“.

Црвени салон Просторија 35

Портрети у овој просторији приказују цареве, почевши од краја 18. века: Леополда II, сина Марије Терезије који је наследио Јосифа II; поред њега, његов син Франц, задњи цар Светог римског царства. Реагујући на Наполеонове ратове, он је 1806. године био присиљен да укине Свето

римско царство те је проглашено царство Аустрије. Тако је од Франца II постао први аустријски цар Франц I. Следећи хабзбуршку традицију, Франц II/I удаје своју кћерку Марију Луизу за Наполеона, његову другу кћерку Леополдину за цара Бразилије, а њен портрет видите овде на постолju. На другим сликама видите Фердинанда и његову супругу Марију Ану. Фердинанд је био најстарији син цара Франца, а народ га је нежно звao „Фердинанд Добри“ - био је епилептичар и неспособан да влада. У ствари, владар Аустријске монархије је у то време био државни канцелар Меттерних (orig. Metternich), кога су звали „кочијаш Европе“ јер је са много способности и дипломатије управљао европском политиком.

Богата соба Просторија 37

Богата соба добила је назив по једином сачуваном свечаном кревету Бечког двора. Завршен је за време веридбе Марије Терезије и начелно се налазио у приватном апартману Марије Терезије у градском дворцу бечког Хоффбурга. Уз овај раскошни кревет са црвеним сомотом и најскупоченијим златно-сребреним везом иду још и делови некадашњих зидних облога са везеним архитектонским елементима.

Писаћа соба Франца Карла Просторија 38

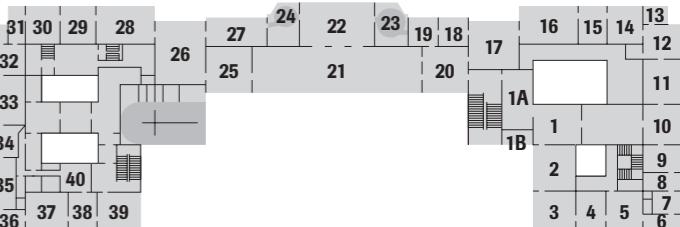
У 19. веку ова је просторија заједно са непосредним салоном била настањена од надвојводе Франца Карла, оца Франца Јосефа. Уметничке слике нас поново враћају у доба Марије Терезије. Познати породични портрет од Мартина Мейтенса (orig. Martin Meytens) приказује цара Франца I Стефана и Марију Терезију са њиховом децом. Из њиховог брака произтекло је шеснаесторо деце (11 кћерки и 5 синова) од којих је једанаесторо доживело одраслу доб. На слици није приказано двоје касније рођене и троје већ умрле деце. Један од најважнијих задатака владајуће породице било је родити што више деце, престолонаследника, да би се тако обезбедило наследство династије. Преко пута породичног портрета приказани су ликови оних дама које су у животу Марије Терезије игралебитну улогу; десно од огледала види се лик мајке Елизабете Кристине, а са леве стране лик грофице Фукс, некадашње одгојитељице, а касније блиске пријатељице и саветнице царице. Као израз њене наклоности, Марија Терезија дала је грофицу сакранити у породичној гробници при Капуцинском реду (orig. Kapuzinergruft) као једину која не припада лози Хабзбурговаца.

Ловачка соба Просторија 40

Хабзбурговци су били пасионирани ловци па тако и родитељи Марије Терезије, Карло VI и његова супруга Елизабета Кристина. Овде су приказани у ловачкој одећи, а између њих је Франц Стефан као дете, будући муж Марије Терезије. Франц Јосеф такође је познат по својој ловачкој страсти - већ у раном детињству ловио је врапце и голубове у шенбрунском парку. Једна од уметничких слика у својој позадини приказује некадашњи барокни летњиковац Шенбрун грађен од Јована Бернarda Фишера од Ерлаха.

Захваљујемо се на Вашој посети. Радовало би нас да Вас такође дочекамо у Депоу дворског намештаја. Музеј намештаја Беч (orig. Hofmobiliendepot. Möbel Museum Wien) где се налази велика збирка царског стилског намештаја са тежиштем на бидермајер. Надаље Вам препоручујемо да посетите градски дворац бечки Хофбург са царским апартманима, Сиси-музејом (orig. Sisi-Museum) и Ризницом сребра (orig. Silberkammer). Више информација о тим музејима добићете на шалтеру за информације.

Пресек првог спрата главне зграде

1. Соба гарде
- 1A. Соба рибље кости
- 1B. Ајутантска соба
2. Соба за билијар
3. Соба од ораховине
4. Писаћа соба Франца Јосефа
5. Спаваћа соба Франца Јосефа
6. Кабинет Западна страна терасе
7. Кабинет са степеницама
8. Соба за тоалету
9. Заједничка спаваћа соба
10. Царицин салон
11. Соба Мари-Антоанете
12. Дечја соба
13. Кабинет за доручак
14. Жути салон
15. Соба са балконом
16. Дворана огледала
17. Велика Роса соба
18. Друга мала Роса соба
19. Прва мала Роса соба
20. Соба светиљки
21. Велика галерија
22. Мала галерија
23. Кинески округли кабинет
24. Кинески овални кабинет
25. Карусел соба
26. Свечана дворана
27. Коњичка соба
28. Плави кинески салон
29. Вје-лак соба
30. Наполеонова соба
31. Соба од порцелана
32. Милијонска соба
33. Гобленски салон
34. Писаћа соба надвојвоткиње Софије
35. Црвени салон
36. Кабинет Источна страна терасе
37. Богата соба
38. Писаћа соба Франца Карла
39. Салон Франца Карла
40. Ловачка соба

